

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/100

T.C
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas No. 2016/22-1070

Karar No. 2018/1392

Tarihi: 02.10.2018

- **BELİRSİZ ALACAK DAVASI**
- **BELİRSİZ ALACAK DAVASI AÇILMASININ AMACI**
- **BELİRSİZ ALACAK DAVASINDA ZAMAN- AŞIMININ TÜM ALACAKLAR İÇİN KESİLECEĞİ**
- **BELİRSİZ ALACAK DAVASINDA DEĞER ARTTIM DİLEKÇESİNİN ISLAH DİLEKÇESİ OLARAK KABUL EDİLİP BU DİLEKÇEDE FAİZ İSTENİLMEDİĞİ GEREKÇESİYLE SADECE DAVA DİLEKÇESİNDE TALEP EDİLEN TUTARLARA FAİZ İŞLETİLMESİNİN DOĞRU OLMADIĞI**

ÖZETİ: Belirsiz alacak ve tespit davalarına ilişkin hükümlerin mukayeseli hukukta da yer aldığı dikkate alınarak, davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklının, hukukî ilişki ile asgarî bir miktar ya da değer belirterek belirsiz alacak davası açabilmesi kabul edilmiştir. Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkânsız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit

edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukukî yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukukî yararın bulunduğu söz edilemez. Özellikle, kısmî davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hâllerde bu yola başvurulması kabul edilemez. Belirsiz alacak davası veya tespit davası açılması hâlinde, alacaklı, tüm miktarı belirtmese dahi, davanın başında hukukî ilişkiyi somut olarak belirtmek ve tespit edebildiği ölçüde de asgarî miktarı göstermek durumundadır.

Belirsiz alacak davasının düzenlenme nedeni, davacının dava açarken alacağının tümü için dava açmak istediği hâlde, alacağının miktarını belirlemesi imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek olmasıdır. Davacının belirsiz alacak davası açarken amacı alacağının tümünü dava etmek ve tümü hakkında karar verilmesini sağlamaktır. Kısmî dava açmakta olduğu gibi, alacağının bir kısmını dava etmek değildir. Dava dilekçesinde belirttiği talep sonucu da geçicidir, dava açarken asıl amacı alacağının belirlenir belirlenmez bu miktar üzerinden karara bağlanmasıdır. Belirsiz alacak davasında davacıya alacağını belirlemesinin imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek olduğu istisnai bir durumda böyle bir dava açma olanağı tanınmıştır. Kanun koyucu alacağın belirlenmesinin imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek durumda olması hâlinde belirsiz alacak davası açma imkânı tanıdığına göre, böyle bir davanın sonuçlarının da amaca uygun olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu nedenle talep sonucu hangi tarihte kesin olarak belirtilirse belirtilsin, dava açıldığı tarihte kesin talep sonucu miktarınca zamanaşımı süresi kesilmiş sayılmalıdır

Dava dilekçesinde ve 20.09.2012 tarihli dilekçede açıkça belirtildiği üzere fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil alacakları yönünden dava belirsiz alacak davası olarak açılmıştır. Dava belirsiz

alacak davası olduğuna göre, davanın açılması ile doğacak olan maddi ve şekli hukuka ilişkin sonuçların (zamanaşımının kesilmesi ve diğerleri) bu dava için de geçerli olması gerekeceğinden, mahkemece 20.09.2012 tarihli dilekçenin ıslah dilekçesi kabul edilerek, bu dilekçede faiz talep edilmediğinden yalnızca dava dilekçesi ile talep edilen alacak miktarlarına temerrüt tarihinden faiz işletilip, arttırılan miktarlara faiz işletilmemesinin hatalı olduğuna dair bozma kararı yerindedir.

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, davacının belirleyebildiği asgari miktar yerine cüzi miktarlar üzerinden dava açtığı, bu hâlde davanın 6100 sayılı HMK'nın 107'nci maddesinin gerekçesinde belirtilen "kısmi eda külli tespit" davası olarak nitelendirilmesi gerektiği, taleplerin arttırıldığı dilekçede faiz talep edilmediğinden bu kısma faiz işletilemeyeceği, bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği ileri sürülmüş ise de, Kurul çoğunluğu tarafından bu görüş benimsenmemiştir.

DAVA: Taraflar arasındaki "işçilik alacakları" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Sincan İş Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen 23.07.2013 tarihli ve 2012/366 E., 2013/263 K. sayılı kararın temyizden incelenmesi taraf vekilleri tarafından istenilmesi üzerine Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin 10.02.2015 tarihli ve 2013/31554 E., 2015/4295 K. sayılı kararı ile;

"...Davacı vekili, müvekkili işçinin iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini, işçilik alacaklarının ödenmediğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, yıllık izin, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı vekili, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, toplanan deliller ve bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararı taraflar vekilleri temyiz etmiştir.

1-Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, tarafların aşağıdaki bendlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Hükme esas alınan bilirkişi raporunda, yılın Aralık, Ocak, Şubat ve Mart

aylarında fazla çalışma yapılmasını gerektirir iş yoğunluğu bulunmadığı kabul edilerek, söz konusu aylar için fazla çalışma ücreti hesaplanmamıştır. Hafta tatili ücreti alacağı bakımından ise, sadece Aralık, Ocak ve Şubat aylarında hafta tatili çalışması bulunmadığı kabul edilmiştir. Dosya kapsamından, davalı iş yerinde fazla çalışma yapılmadığı kabul edilen aylarda hafta tatili çalışmasının da yapılmadığı anlaşılmalı, Mart ayı bakımından da hafta tatili çalışmasının bulunmadığı kabul edilerek hesaplama yapılması gerekirken, hesaplama Mart ayının da dahil edilmesi hatalı olmuştur.

3-Mahkemece, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları bakımından, davacının ıslah dilekçesinde faiz talebinde bulunmadığı gerekçesiyle, ıslah edilen miktar yönünden faiz işletilmemesine, dava dilekçesinde talep edilen tutarlar yönünden ise temerrüt tarihinden itibaren faiz işletilmesine karar verilmiştir.

Dava, fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları yönünden, belirsiz alacak davası türünde açılmıştır. Davacı vekili, 20.09.2012 harçlandırma tarihli dilekçesi ile söz konusu alacaklar bakımından dava dilekçesinde talep ettiği miktarı artırmıştır. Öncelikle, mahkemece, söz konusu miktar artırımı dilekçesinin ıslah dilekçesi olarak kabul edilmesi hatalıdır. Diğer taraftan, dava dilekçesinde, söz konusu alacaklar için temerrüt tarihinden itibaren faiz işletilmesine karar verilmesi talep edildiği nazara alındığında, söz konusu talebin ayrıca miktar artırımı dilekçesinde yer alması zorunluluğu yoktur. Kaldı ki, ıslah dilekçesi bakımından da böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Anılan sebeple, artırılan miktarlar yönünden de temerrüt tarihinden itibaren faiz işletilmesine karar verilmesi gereklidir.

Yukarıda yazılı sebeplerden, hatalı değerlendirmeye karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle karar bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Taraf vekilleri

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava, işçilik alacaklarının tahsili istemine ilişkindir.

Davacı vekili, müvekkilinin iş sözleşmesinin fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil alacaklarının ödenmemesi sebebiyle haklı sebeple feshettiğini ve anılan alacakların dava tarihi itibarıyla belirlenebilmesi mümkün olmadığından bu talepler yönünden davalarını 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 107'nci maddesi uyarınca belirsiz alacak davası olarak açtıklarını, kıdem tazminatı ve yıllık izin alacaklarının ise belirlenebilir olduğunu ileri sürerek işçilik

alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, zamanaşımı itirazında bulduklarını, iş sözleşmesinin davacının devamsızlığı sebebiyle haklı sebeple feshedildiğini bildirerek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece davacının bir kısım işçilik alacaklarının ödenmemesi sebebiyle iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiği belirtilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Taraf vekillerinin temyizi üzerine hüküm, Özel Dairece yukarıda açıklanan gerekçelerle bozulmuştur.

Mahkemece ikinci bentte yer alan bozma gerekçesine uyulmuş, üçüncü bentte yer alan bozma gerekçesi bakımından ise davacı tarafından artırım dilekçesi olarak sunulan dilekçenin ıslah dilekçesi kabul edildiği, talebin hukuki nitelendirilmesinin ve davanın niteliğinin belirlenmesinin mahkemeye ait olduğu, taleple bağlılık ilkesinin nazara alınması gerektiği, davacının dava dilekçesinde belirsiz alacak davası açtığını belirtmesinin mahkemeyi bağlamayacağı, dava dilekçesinde 100,00 TL miktar gösterilmek suretiyle tahsil talep edilerek açılan davanın tahsil talepli belirsiz alacak davası kabul edilemeyeceği, davanın kısmi eda külli tespit davası niteliğinde olduğu, bu davanın tahsil talepli belirsiz alacak davası ile tespit talepli belirsiz alacak davasından farklı olduğu, kısmi eda külli tespit davasında davanın açıldığı tarih itibarıyla zamanaşımı kesilmekle birlikte faiz başlangıç tarihinin artırım dilekçesinin verildiği tarih olarak nazara alınması gerektiği, HMK'nın 26'ncı maddesi gereğince artırım dilekçesinde faiz talep edilmemiş ise faize de hükmedilmeyeceği, somut olayda dava dilekçesinde faiz talep edildiğinden temerrüt tarihinin dikkate alındığı, davacının artırım dilekçesi olarak ifade ettiği ancak mahkemece ıslah olarak değerlendirilen dilekçede faiz talep edilmediği için HMK'nın 26'ncı maddesi gereğince taleple bağlı kalındığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme kararını taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık, fazlaya ilişkin haklar saklı tutulmak ve dava konusu alacaklar ayrıştırılmak sureti ile fazla çalışma, hafta tatili ve genel tatil alacakları yönünden belirsiz alacak davası olarak açıldığı belirtilen, bilirkişi raporundan sonra talep artırım dilekçesi verilerek alacak miktarlarının artırıldığı, ayrıca faiz talebinde bulunulmadığı eldeki davada, arttırılan miktarlar dâhil alacağın tümü bakımından faiz başlangıç tarihinin temerrüt tarihi mi olduğu yahut dava türünün kısmi eda külli tespit davası olduğundan bahisle dava ile istenen kısımlar için dava tarihinden faiz işletilip, arttırılan kısımlar için ise faiz işletilmemesi mi gerektiği noktasında toplanmaktadır.

I-Davalı temyizi yönünden;

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, esasa girilmeden önce, ilk hükmü temyiz eden ancak Özel Dairece sair temyiz itirazları reddedilen davalının direnme kararını temyiz etmesinde hukuki yararının bulunup bulunmadığı hususu öncelikle incelenmiştir.

Bilindiği üzere, hukuki yarar dava şartı olduğu kadar, temyiz istemi için de aranan bir şarttır. İlk hükmü temyiz etmiş ancak sair temyiz itirazları reddedilmiş davalı lehine bozma konusu yapılan hususa ilişkin olarak mahkemece bozmaya uyulmuştur.

Bu durumda eldeki davada davalının direnme kararını temyizde hukuki yararı bulunmamaktadır.

O hâlde davalı vekilinin direnme hükmüne yönelik temyiz isteminin reddine oy birliği ile karar verilmiştir.

II-Davacı temyizi yönünden;

Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle belirsiz alacak davasının hukuki niteliğinden bahsetmekte yarar bulunmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 107'nci maddesiyle mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

6100 sayılı HMK'nın 107'nci maddesinde yer alan;

"1-Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

2-Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

3-Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." şeklindeki hüküm ile belirsiz alacak davası düzenlenmiştir.

Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi ile ihdas edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Madde gerekçesinde, "Hak arama durumunda olan kişi, talepte bulunacağı hukukî ilişkisi, muhatabını ve bu ilişkiden dolayı talep edeceği miktarı asgarî olarak bilmesine ve tespit edebilmesine rağmen, alacağının tamamını tam olarak tespit edemeyebilir. Özellikle, zararın baştan belirlenmediği, ancak bir incelemenin sonra tam olarak tespiti mümkün olan tazminat taleplerinde böyle bir durumla karşılaşılabilmesi söz konusudur. Hukuk sistemimiz içinde, böyle bir durumla karşılaşan kişinin hak araması bakımından birçok güçlük söz konusudur. Öncelikle kendisinden aslında tam olarak bilmediği bir alacak için dava açması istenmekte, ayrıca, daha sonra kendi talebinden daha fazla bir miktar alacağının olduğu ortaya çıktığında da bunu davayı genişletme yasağı çerçevesinde ileri sürmesi mümkün olabilmekteydi. Böyle bir durumda, gerçekten bilinmeyen bir alacak için dava açmaya zorlamak gibi, hak aramanın özüyle izah edilemeyecek bir yol ve aslında tarafın kendi ihmali ya da kusuru olmadığı hâlde bir yasakla karşılaşması gibi de bir engel söz konusuydu. Oysa, hak arama özgürlüğü, böyle bir sınırlamayı ve gerçek dışı davranmaya zorlamayı değil, gerçekten hakkı ihlâl edilen veya ihlâl tehlikesi altında olan kişiyi, mümkün olduğunca geniş şekilde korumayı amaçlamalıdır. Son dönemde, gerek mukayeseli hukukta gerekse Türk hukukunda artık salt hukukî korumanın ötesine geçilerek "etkin hukukî koruma"nın gündeme gelmiş olması da bunu gerektirir. Kaldı ki, miktar ya da değeri belirsiz bir alacak için dava açılması gerektiğinde bir takım sınırlamalar getirmek, dava içinde yeni taleplere veya o davanın dışında yeni davalara yol açarak, usûl ekonomisine aykırı bir durum da meydana getirecektir. Ayrıca, miktarı veya değeri bilinmeyen bir alacak için klasik kısmî davanın da tam bir çözüm üretmediği gerçektir.

Belirsiz alacak ve tespit davalарına ilişkin hükümlerin mukayeseli hukukta da yer aldığı dikkate alınarak, davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklının, hukukî ilişki ile asgarî bir miktar ya da değer belirterek belirsiz alacak davası açabilmesi kabul edilmiştir. Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkânsız olmalıdır. Açılacak davanın miktarı biliniyor yahut tespit edilebiliyorsa, böyle bir dava açılmaz. Çünkü, her davada arandığı gibi, burada da hukukî yarar aranacaktır, böyle bir durumda hukukî yararın bulunduğundan söz edilemez. Özellikle, kısmî davaya ilişkin yeni hükümler de dikkate alınıp birlikte değerlendirildiğinde, baştan tespiti mümkün olan hâllerde bu yola başvurulması kabul edilemez. Belirsiz alacak davası veya tespit davası açılması hâlinde, alacaklı, tüm miktarı belirtmese dahi, davanın başında hukukî ilişkiyi somut olarak belirtmek ve tespit edebildiği ölçüde de asgarî miktarı göstermek durumundadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, belirsiz alacak veya tespit davası açılabilen durumlarda, miktar ya da değerin tespit edildiği anda, alacaklının iddianın genişletilmesi yasağından etkilenmeksizin talebini artırabileceği belirtilmiştir. Kural olarak, bir davada başlangıçta belirtilen miktar veya değerin artırılması, iddianın genişletilmesi yasağına tâbidir. Bunun amacı, davacının dava açarken hakkını kötüye kullanmaması, daha özenli davranması, yargılamayı gereksiz yere uzatmamasıdır. Oysa, baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacak için, davacının böyle bir ihmal ya da kusurundan söz edilemez. Bu sebeple, belirsiz alacak veya tespit davası açıldıktan sonra, yargılamanın ilerleyen aşamalarında, karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin, bilirkişi ya da keşif incelemesi sonrası), baştan belirsiz olan alacak belirli hâle gelmişse, davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilmesi benimsenmiştir. Davacı, sınırlama ve yasağına tabi olmadan, sadece talepte bulunmak suretiyle yeni miktar üzerinden yargılamaya devam edilmesini isteyebilecektir. Şüphesiz, alacağın belirli hâle gelmesini müteakip ortaya çıkan yeni talep eksik belirtilmişse, bundan sonra yeni bir artırma isteği iddianın genişletilmesi yasağıyla karşılaşacaktır. Çünkü, bu hâlde belirsizlik değil, davacının kendi ihmalden kaynaklanan bir durum söz konusudur.

“Eda davasının açılabilirdiği hâllerde tespit davası açılmaz” yollu önermenin hak-arama özgürlüğünün ulaştığı kapasite ve hukuki yarar koşulunun muhtevası karşısında geçerliği yoktur.

Miktarı belirsiz alacaklarda zamanaşımının dolmasına çok kısa sürenin varolduğu hâllerde yalnızca tespit yahut kısmi edâ ile birlikte tespit davasının açılabilirdiği genel olarak kabul edilmektedir.

Davacı, söz gelimi bir tazminatın tahsili yerine alacağın miktarının ve borçlunun sorumlu olduğunun tespitini hedefleyen bir dava açabilir, açabilmelidir. Bu dava, zamanaşımını kesecek, davada istihsal olunan ilam genel haciz yoluyla takibe konabilecek, itiraz hâlinde borçlunun göze alamayabileceği icra-inkâr tazminatı yaptırımını devreye girebilecektir. Öte yandan tespit davası, dava ekonomisi yönünden eda davasına nazaran taraflar için daha avantajlıdır. Tespit davasının taraf barışını kolaylaştıran bir karakteri de vardır.

Alacaklı, yalnızca eda davası veya yalnızca tespit davası yahut kısmi eda ile birlikte külli tespit davası açabilme seçeneklerine sahiptir. Hak-arama özgürlüğünün (Any.m.36, İHAS.m.6) özünde varolan bu seçenekler, yasa veya içtihat yoluyla yasaklanamaz. Model, belirtilen seçenekleri alacaklıya usuli bir hak olarak tanımaktadır.

Esasen tam veya kısmi olmasına bakılmaksızın her eda davasının temelinde bir külli tespit unsuru vardır. Başka deyimle eda hükmünde tertip olunan her

durumun arkasında sorumluluk saptanmasını içeren bir zorunlu ön tespit kabulü mevcuttur.

Tasarıda öngörülen modelde, tespit davasının hukuki ilişkilerin tespiti yanında hakkın tespitinin de istenebilmesi, eda davasının açılabilirdiği hâllerde hukuki menfaat koşulunun gerçekleşmiş sayılması kabulü çözümünü (paradigmayı) güçlendirmektedir.

Bir davanın açılması ile doğacak olan maddi ve şekli hukuk sonuçlarının (zaman aşımının kesilmesi ve diğerleri) tespit davalarında aynen geçerli olacağı kuşkusuzdur.

Önerge ile varılması gereken bir usuli imkân hukukumuzda kazandırılmış olacaktır.” şeklinde açıklamalar yapılarak, belirsiz alacak davasının Kanuna konuluş amacı ayrıntıları ile belirtilmiştir.

O hâlde davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için, davanın açıldığı tarih itibarıyla uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenememesi gereklidir. Belirleyememe hâli, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen, miktar veya değer belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenmemesi durumuna ya da objektif olarak imkânsızlığa dayanmalıdır. Bu şartların bulunması hâlinde davacının davasını 6100 sayılı HMK'nın 107'nci maddesi kapsamında belirsiz alacak davası olarak açması mümkün olacak; davacı bu dava türü ile getirilen imkânlardan yararlanacaktır.

Dava açılmasının sonuçlarından birisi de zamanaşımının kesilmesidir. Zamanaşımı dava dilekçesinde belirtilen talep sonucu miktar için kesilecektir. Belirsiz alacak davasında zamanaşımının dava dilekçesinde belirtilen geçici talep sonucu için mi yoksa yargılama sonucunda miktarı tam olarak belirlenen kesin talep sonucunun tümü için mi dava tarihinde kesileceği konusunda 6100 sayılı HMK'da açık bir hüküm bulunmamaktadır.

Belirsiz alacak davasının düzenlenme nedeni, davacının dava açarken alacağının tümü için dava açmak istediği hâlde, alacağının miktarını belirlemesi imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek olmasıdır. Davacının belirsiz alacak davası açarken amacı alacağının tümünü dava etmek ve tümü hakkında karar verilmesini sağlamaktır. Kısmî dava açmakta olduğu gibi, alacağının bir kısmını dava etmek değildir. Dava dilekçesinde belirttiği talep sonucu da geçicidir, dava açarken asıl amacı alacağının belirlenir belirlenmez bu miktar üzerinden karara bağlanmasıdır. Belirsiz alacak davasında davacıya alacağını belirlemesinin imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek olduğu istisnai bir durumda böyle bir dava açma olanağı tanınmıştır. Kanun koyucu alacağın belirlenmesinin imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek durumda olması hâlinde belirsiz alacak davası açma

imkânı tanıdığına göre, böyle bir davanın sonuçlarının da amaca uygun olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu nedenle talep sonucu hangi tarihte kesin olarak belirtilirse belirtilsin, dava açıldığı tarihte kesin talep sonucu miktarınca zamanaşımı süresi kesilmiş sayılmalıdır (Pekcanitez, H.: Belirsiz Alacak Davası (HMK m.107), Ankara 2011, s. 59).

Belirsiz alacak davası açan davacı, alacağı belirlenebilir hâle geldikten sonra kesin talep sonucunu mahkemeye bildirecektir. Bu belirleme, dilekçelerin değişiminden yani davalı tarafın delillerini mahkemeye sunmasından sonra söz konusu olabileceği gibi, tahkikat sırasında, özellikle delillerin incelenmesi aşamasında da olabilir. Her hâlde talep sonucunun belirlenmesi tahkikat sonuna kadar yapılabilir ise de, bu belirlemenin daha önceki aşamada yapılmasına da engel yoktur.

Öte yandan yine belirsiz alacak davasının Kanuna konuluş amacı ve davanın niteliği dikkate alındığında, dava tarihinden önce gerçekleşen bir temerrüt olgusunun bulunmadığı durumlarda belirsiz alacak davasında yargılama sonucunda miktarı tam ve kesin olarak belirlenen alacağın tümü için temerrüt, davanın açıldığı tarihte gerçekleşeceğinden faize de dava tarihinden itibaren hükmedilmesi gerekir.

Belirsiz alacak davasında zamanaşımı süresi alacağın tamamı için davanın açıldığı tarihten itibaren kesilmekte yine temerrüt sebebiyle faiz talebi de davanın açıldığı tarihten itibaren istenebilmektedir. Alacağın geri kalan kısmının talep edilebilmesi için ise davalı tarafın iznine veya ıslah yoluna başvurulmasına gerek bulunmamaktadır (Pekcanitez, H.: İşçilik Alacaklarında Belirsiz Alacak Davası, Prof. Dr. Turhan Esener Armağanı, 1. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, s. 224).

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular ışığında somut uyuşmazlık değerlendirildiğinde; davacı vekili, dava dilekçesinde müvekkilinin alacaklarının ödenmesi için davalıya ihtarname gönderildiğini, kıdem tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarını belirleyebildiklerini ancak fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil alacaklarının dava tarihi itibarıyla belirlenmesine olanak bulunmadığını, buna göre anılan alacaklar bakımından davanın 6100 sayılı HMK'nın 107'nci maddesi uyarınca belirsiz alacak davası olarak açıldığını ileri sürmüş, kıdem tazminatı alacağını fesih tarihinden, diğer alacaklarını ise temerrüt tarihinden itibaren işleyecek faizleri ile birlikte tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davacı vekili, bilirkişi raporunun tebliğinden sonra 20.09.2012 tarihli dilekçesi ile alacakların belirlenebilir hâle geldiğini, raporda belirlenen miktarlara göre taleplerini arttırdıklarını belirtmiştir.

Mahkemece davacı vekilinin 20.09.2012 tarihli dilekçesi ıslah dilekçesi olarak kabul edilerek, dilekçede dava konusu alacaklar için ayrıca faiz talep

edilmediğinden, dava dilekçesinde talep edilen miktarlar yönünden temerrüt tarihinden itibaren faiz işletilmiş, ıslah edilen miktarlar yönünden ise faiz işletilmemesine karar verilerek hüküm kurulmuştur.

Dava dilekçesinde ve 20.09.2012 tarihli dilekçede açıkça belirtildiği üzere fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil alacakları yönünden dava belirsiz alacak davası olarak açılmıştır. Dava belirsiz alacak davası olduğuna göre, davanın açılması ile doğacak olan maddi ve şekli hukuka ilişkin sonuçların (zamanaşımının kesilmesi ve diğerleri) bu dava için de geçerli olması gerekeceğinden, mahkemece 20.09.2012 tarihli dilekçenin ıslah dilekçesi kabul edilerek, bu dilekçede faiz talep edilmediğinden yalnızca dava dilekçesi ile talep edilen alacak miktarlarına temerrüt tarihinden faiz işletilip, arttırılan miktarlara faiz işletilmemesinin hatalı olduğuna dair bozma kararı yerindedir.

Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 28.02.2018 gün, 2015/9-3139 E., 2018/350 K. sayılı kararında da aynı ilkeler kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, somut olayla ilgisi bulunmadığından bozma kararında yer alan “Kaldı ki, ıslah dilekçesi bakımından da böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır.” ifadesinin bozma kararından çıkarılması gerekmektedir.

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, davacının belirleyebildiği asgari miktar yerine cüzi miktarlar üzerinden dava açtığı, bu hâlde davanın 6100 sayılı HMK'nın 107'nci maddesinin gerekçesinde belirtilen "kısmi eda külli tespit" davası olarak nitelendirilmesi gerektiği, taleplerin arttırıldığı dilekçede faiz talep edilmediğinden bu kısma faiz işletilemeyeceği, bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği ileri sürülmüş ise de, Kurul çoğunluğu tarafından bu görüş benimsenmemiştir.

O hâlde direnme kararı, yukarıda açıklanan bu değişik gerekçe ile bozulmalıdır.

SONUÇ: (I) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı vekilinin temyiz isteminin hukuki yarar yokluğundan REDDİNE oy birliği ile,

(II) numaralı bentte açıklanan nedenlere davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda gösterilen bu değişik nedenlerden dolayı BOZULMASINA, istek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine, karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere 02.10.2018 tarihinde oy çokluğu ile kesin olarak karar verildi.